Arkivsak-dok. 18/00749-1
Saksbehandler Per Bjørnar Wiig

Saksgang	**Møtedato**	**Sak nr.**
Arbeidsmiljøutvalget 2016-2019	12.02.2018	
Administrasjonsutvalg 2016 - 2019	15.02.2018	

El-sykler til ansatte i Sarpsborg kommune

Innstillingssak.
Medsaksbehandlere:

Rådmannens innstilling:

1. Det startes et arbeid med mål å tilby ansatte i Sarpsborg kommune en leasingordning via lønnstrekk for el-sykler.
2. Det søkes å etablere en avtale med Inspiria slik at ansatte får teste ut el-sykler i trygge omgivelser.
3. Det gjennomføres en offentlig anskaffelse der det vektlegges å redusere kommunens risiko og administrasjon av løsningen.

Vedlegg:
I vedlegget «Tiltak i forbindelse med øke bruken av el-sykkel» oppsummeres forskjellige tiltak som andre kommuner og bedrifter har gjennomført for å øke bruken av el-sykler. Det vil være mulig å benytte de vedlagte linkene dersom man ønsker å lese mer detaljert om hvordan tiltakene er utformet.

Sammendrag:
Som et ledd i å redusere negativ miljøpåvirkning og samtidig gi helsegevinster for sine ansatte, ønsker Sarpsborg kommune å legge til rette for tilbud om kjøp/leasing av el-sykler. Det anbefales at man tilbyr ansatte leasing av el-sykler via netto lønnstrekk.

Utredning:
<u>Hvorfor bør man benytte sykkel som transportmiddel?</u>

1. Klimaproblematikken er en av vår tids største utfordringer. Utallige studier og artikler dokumenterer faren ved det stadig økende utslippet av klimagasser, og de negative konsekvensene av temperaturendringer. Transport står for 32 prosent av klimagassutslipp i Norge (Miljøstatus Norge 2013). I Norge i dag er bil det vanligste fremkomstmiddel til jobben. Således vil det være et godt miljørettet tiltak å bidra til mer sykling blant ansatte.
2. Studier viser at det er lavere risiko for tidlig død hos dem som sykler til jobben, og det konkluderes med at «sykling til og fra jobb kan påvirke fysiologiske variabler som gir

helsemessig gevinst». For lite fysisk aktivitet er knyttet til større sykefravær, og sykefravær er dyrt. Ved å få ansatte til å sykle mer til jobb kan sykefravær reduseres.

Hvorfor sykler ikke de ansatte?
Selv om man er kjent med de ovennevnte fordelene er det allikevel kun ca 5 % på nasjonalt nivå (Statens vegvesen 2007[1]) som benytter ordinær sykkel som fremkomstmiddel til og fra jobb. Viktigste grunn til ikke å sykle var at det var for langt, på annenplass kom at det var for farlig eller dårlig vei, og på tredjeplass kom at det var for upraktisk (Magma 3/2014).

I utgangspunktet kan det synes vanskelig for en arbeidsgiver å gjennomføre tiltak som gjør at reiseveien mellom hjem og arbeidsplass blir kortere og tryggere, samt at sykling skal oppleves som mer praktisk gjennomførbart.

Imidlertid har det i de senere år skjedd en rask teknisk utvikling innenfor el-sykler. De som bruker slike sykler kommer raskt frem uten betydelig egeninnsats, effekten av oppoverbakker og motvind blir i redusert, og det blir lettere å gjennomføre lengre sykkelturer. Forskning viser at el-sykkelen gjør at folk sykler dobbelt så mye som på en vanlig sykkel – både målt i kilometer, turer og som del av den totale transporten (Transportøkonomisk institutt 2015). Effekten av å ha en el-sykkel var spesielt sterk for kvinner. El-sykler kan også fungere fint for småbarnsfamilier med vogn til og fra barnehage.

Vi kan dermed si at en rekke *ordinære* sykkelutfordringer blir redusert ved at dagens el-sykler:

1. Muliggjør en lengre reisevei til jobb
2. Er godt utstyrt med lys og reflekser som gjør at man er synlig og trygg i trafikken
3. Fungere fint for f.eks. småbarnsfamilier med vogn til og fra barnehagen, og kan dermed oppleves som praktisk for flere.

Samtidig som el-sykler reduserer de *ordinære* sykkelutfordringene, viser forskning at el-sykling gir god fysisk aktivitet og mosjon. Den helsemessige forskjellen mellom vanlig sykling og el-sykling er ikke så stor som man kanskje hadde forventet (Folkehelsevitenskap ved Universitetet i Agder, 2017). Målingene viste at de som benytter el-sykler hadde moderat eller intensiv fysisk aktivitet i 95 % av tiden de var på el-sykkelen, og tiden man benyttet på el-sykkel inngår dermed i målet om minimum 150 minutter aktivitet i uka.

Forslag til tiltak for å øke bruken av el-sykler
Det er gjort lite forskning på årsakene til at ikke flere kjøper el-sykler. Men sannsynlige årsaker kan være at man opplever el-sykler som *dyre*, og at man som forbruker opplever å ha for *lite kunnskap*.

For å oppnå de ønskede effektene anbefales det at man tilbyr ansatt leasing av el-sykler via netto lønnstrekk.

I korte trekk vil en leasingavtale for el-sykler være kjennetegnet med at den ansatte disponerer en el-sykkel i 36 mnd mot netto lønnstrekk. Beløpet som blir trukket av nettolønnen avhenger av hvilket produkt man velger. Etter endt periode kan den ansatte velge å levere tilbake sykkelen til leverandøren, eller å kjøpe ut sykkelen til markedspris på det gjeldende tidspunkt (ca 5 % av veiledende pris). Ved at kommunen trer inn som avtalepartner og gjennomfører lønnstrekket på vegne av sine ansatte vil man kunne få en leasingavtale med økonomisk gunstige vilkår. Disse økonomiske vilkårene får de ansatte nyte godt av gjennom et lavt månedlig leasingbeløp.

[1] Nasjonal sykkelstrategi : attraktivt å sykle for alle : grunnlangsdokument for NTP 2010-2019 Vegdirektoratet

Kommunen har hatt nedbetalingsordninger tidligere (Hjemme PC-ordning og nedbetaling av sykkel) og har erfart at slike ordninger innebærer merarbeid i administrasjon av avtalen, informasjon ut til ansatte og oppgaver knyttet til trekk i lønn. Spesielt har det oppstått betydelig merarbeid i situasjoner der ansatte har sluttet i kommune, blitt langtidssyke over 1 år, opplever betalingsproblemer eller på andre måter ønsker å bryte avtalen før utløp. Håndteringen av slike forhold vil bli regulert i avtalen mellom ansatt og arbeidsgiver. I tillegg vil det være viktig å sikre god informasjon ut til de ansatte, samt at man setter objektive kriterier for hvilke ansattgrupper som kan inngå en slik leasingavtale. (ansettelsesforhold, stillingsprosent osv)

God kommunal regnskapsskikk har en egen standard for leieavtaler som omtaler overføring av økonomisk risiko og kontroll. I standarden pekes det på følgende forhold rundt økonomisk risiko:

> *Inngåelse av en leieavtale medfører en tidsbegrenset rettighet til bruk av leieobjektet. Dersom avtalen er utformet slik at leietaker er bundet i hele kontraktsperioden, og leien er beløpsmessig fastsatt, har leietaker ved avtaleinngåelsen anskaffet en tidsbegrenset rettighet og pådratt seg en tilhørende forpliktelse i form av fremtidige leiebetalinger.*
>
> *Enhver leieavtale vil for leietaker innebære en viss økonomisk risiko og kontroll. I en del leieavtaler vil en så stor del av den økonomiske risiko og kontroll være gått over på leietaker at transaksjonen har nære likhetstrekk med kjøp av en eiendel, selv om eiendomsretten formelt ikke er overført. Den vesentligste av leietakers rettigheter og forpliktelser vil normalt være knyttet til bruksrett til eiendelen, samt de avtalte leiebeløpene i leieperioden.*

Når kommunen som arbeidsgiver initierer et tilbud til sine ansatte vil det kunne gi en «fordel vunnet ved arbeid», og at det regnes som en skattepliktig inntekt. Vurderingen av opplevd fordel (konkretisert i kr-beløp) vil være utfordrende ifm en leasingavtale. Det vil imidlertid være mulig å sette opp beregninger av dette når tilbud og priser er innhentet fra leverandørene.

Konsekvenser økonomi, miljø og folkehelse:

<u>Økonomi</u>:
Vil medføre administrasjon relatert til ansatte som slutter, blir langtidssykemeldte osv.
Mulig økonomisk risiko for kommunen dersom ansattes sluttoppgjør ikke dekker resterende leasingbeløp.

Det er vanskelig å beregne den økonomiske konsekvensen av administrasjon og mulig økonomiske risiko på forhånd. Det vil være viktig å vektlegge disse forholdene i anbudsprosessen for å sikre kommunen best mulig.

<u>Miljø</u>:
Vil redusere negativ miljøpåvirkning

<u>Folkehelse</u>:
Vil være helsefremmende for den enkelte